

**TRUTH
CENTERED
TRANSFORMATION**

MODULE 3

UKUZWISISA

IQINISO LIKANKULUNKU LAMANGA KASATHANE

Ugwalo lwababalisi

Inguquko egxile eqinisweni –Ugwalo lwezifundo 3.1: Ukuzwisisa iqiniso likaNkulunkulu lamanga kaSathane
Copyright ©2012^{SEP} Reconciled World, Phoenix, Arizona, United States of America.
www.reconciledworld.org

Lumsebenzi wenziwe ngokomthetho weCreative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 license. Uvunyelwe njalo uyakhuthazwa ukuwuguqula, ukuwukopa, ukuwupha, lokuwusabalalisa ulandela imigoqo elandelayo:

Ukucaphuna -- Kumele utshengise ukuthi ucaphunile kulumsebenzi ngokufaka okulandelayo uma uthe wawusebenzisa: Copyright © 2012. Published by the Reconciled World (www.reconciledworld.org) Phansi kwemigoqo yeCommons Attribution-ShareAlike 3.0 license. Uma ufuna ukufunda lokhu ngobubanzi ungafika ku www.creativecommons.org. **Lumsebenzi Awuthengiswa** – akumelanga usebenzise lumsebenzi ukuthi uzuze imali.

Uma ufisa yinxenye yalaba abatolika lumsebenzi ungaya ebulenjini ku info@tctprogram.org.

Yonke imibhalo esetshenziswe lapha ithethwe eBhayibhilini Elingcwele, ele New International Version®, NIV®. Copyright ©1973, 1978, 1984, 2011 by Biblica, Inc.TM Used by permission of Zondervan. All rights reserved worldwide. www.zondervan.com I“NIV” le“New International Version” ngama trade mark avunyelweyo kwele United States Patent leTrademark Office eyeBiblica, Inc.TM

Okumunyethweyo

Isifundo sakuqala: Siyaguquka na?	3
Isingeniso.....	3
Imilayo kaNkulunkulu.....	4
Hlolisisa ugwalo lwezifundo 1	5
Inguquko eFiji	6
Ukuzikisa imicabango.....	8
Isifundo sesibili: Kumele sibe ngabaphathi bezidalwa	9
Isingeniso.....	9
Indatshana.....	9
Ukufunda iBhayibhili	10
Ubudlelwano obuqondileyo lezidalwa.....	11
Imiqondo yezenzo zothando.....	11
Hlolisisa	13
Zikisa imicabango	14
Isifundo sesithathu: Singaguquka ikusasa	15
Isingeniso.....	15
Ukudala umehluko	15
Ukuba ngumuntu oletha inguquko	16
Isiphetho	19
Ukuzikisa imicabango lokwenza.....	19
Isifundo sesine: UNkulunkulu usinikeze okunengi kakhulu.....	21
Isingeniso.....	21
Ukufuna iBhayibhili	21
Ukutshiya ukubalabalisa	22
Kumele siqale ukubona konke uNkulunkulu asinike khona	22
Abalimi	23
Isifundo sesihlanu: uSathane ngumqambi wamanga.....	24
Isingeniso.....	24
Usathane uqamba waphi amanga?.....	24
Amanga la alempumela bani?.....	26
Singatshiyana njani lamanga?	27
Isifundo sesithupha: Ukuhlolisisa izidingo.....	28
Isingeniso.....	28
Izimuli	28
Isigaba	29
Ukubeka imsebenzi yokwenza ngokuqakatheka kwayo	29

Ungakaqalisi

Ukulungiselela ukufundisa isifundo

1. Bala uzwisise **ugwalo lwababalisi**, uma kudingeka ukuthi uyiphindaphinde yenza kanjalo. Khanyisa loba ulobe imicijo emqoka eceleni kwephepha ukuze uyikhumbule uma usufundisa.
2. Khangelisisa **imiqondo emqoka** yesifundo sinye ngasinye ukuze wazi ukuthi abafundi bamele bafundeni kuleso sifundo.
3. Funda **imibhalo** ezasetshenziswa esifundweni isifundo singakaqalisi.
4. Bona ukuthi yiphi **impahla yokusebenzisa** oyidingayo kulesi sifundo, ubone ukuthi uyadinga lezo ndingakalo lempahlakuphathisa ezizasetshenziswa kuleso sifundo.
5. Bona ukuthi **imisebenzi** yonke emele yenziwe esifundweni uyayazi (imidlalo lempahlakuphathisa). Ungazama ukukwenza labangane loba lemuli yakho ungakayenzi phambi kwezifundi.
6. Thatha isikhathi **ukhuleke**, ukuze uNkulunkulu avule indlebe zezifundi ukuthi zizwe lokho uNkulunkulu afuna zikuzwe njalo akusize ukuthi ufundise kuhle. Khumbula ukuthi kungamandla kaNkulunkulu ukuze sibone abantu beguquka.

Okungakunceda ekufundiseni

1. Fika masinyane ulungise ozafundisa ngakho lendawo ozabe ufundisela kiyo.
2. Ungafundisi ugijima. Phana iskhathi esaneleyo sokuxoxa ngesifundo, esemisebenzi lesamakhefu. Lokhu kwenzelwa ukuthi izifundi zibelesikhathi sokuzwisisa lokhuthi ziphathise esifundweni. Qhuba ngesiqubu izifundi ezizwisisa ngaso. Bona ukuthi zonke izifundi zizwisile. Ezinye imfundiso zingathatha iskhathi eside esingaba lilanga lonke lengxenywe kusiyafika kunsuku ezimbili.
3. Hlala uhlola njalonjalo. Ekuqaleni kwesifundo hlola ukuthi izifundi sezifundeni emfundisweni lezi. Ukuphindaphinda kwenza abantu behlale bekhumbula abakufundileyo.
4. Landela ugwalo lwababalisisi lamanothi akho owalungisileyo.
5. Kumele ulandele inyathelo ezine sifundo sinye ngasinye.
 - a. Ngenisa inhloko yendaba – imisebenzi izabambanisa inhloko yendaba lalokho asebedlule kikho.
 - b. Nika ulwazi olutsha – kule ndlela ezinengi zokwabela ulwazi olutsha.
 - c. Nika izifundi umsebenzi ngalokho esezikufundile – imisebenzi yenza izifundi zizwisise ngcono lokho ezikufundileyo ngokusebenza labanye, ukudala into ezintsha; ukusebenzisa ulwazi olutsha loba ngayiphi indlela.
 - d. Bambanisa izifundo lempilo yazo yansukuzonke – leli linyathelo lokusebenzisa isifundo, linyathelo elincedisa izifundi ukuthi zikhethe ukuthi isifundo

ezisifundileyo singasebenza njani empilweni zazo. Ukufunda ungasebenzisi ulwazi olutholayo empilweni akubisi nguquko njalo akuqakathekanga kangako.

6. Buyelela ulwazi lwakho lokufundisa abantu abadala lezinye imfundiso owazifunda kuhlelo lokufundisa abafundisayo olweFacilitator Development training.
 - a. Phana iziqondiso ezizwisisekayo.
 - b. Buza imibuzo eminengi.
 - c. Bonga izifundi ngokuphathisa kwazo ezifundweni.
 - d. Ungazisi izifundi ukuthi zizafundani kungcono zizicengele ulwazi.
 - e. Qala izifundo zakho phezu kwezinto izifundi ezizaziyo, nanzelela ulwazi lwazo.
 - f. Bekezela ulindele izifundi ziphendule.
7. Kuthaza wonke umuntu ukuthi aphathise njalo abelane labanye uma izifundo zisaqhuba. Dinga indlela zokwenza abalehloni baphathise labo ungazange wabayangisa.
8. Khuleka kuNkulunkulu ukuthi alambulele izinto ezitsha (wena lezifundi zakho).

Ukusetshenziswa kogwalo lwababalisi

1. **Injongo zesihloko lokuzasetshenziswa:** isifundo sinye ngasinye siqala ngenyathelo leli.
 - a. **Injongo zesihloko** - izifundi kumele zenelise ukugcwalisela lezinjongo ekupheleni kwesifundo sinye ngasinye. Kuhle ukuzibuza ukuthi wenelisile yini ukufeza injongo zesifundo ngemva kwesifundo sakho. Thatha isikhathi ubuyelele imicijo emqoka ukuze usize izifundi zihlale ziyikhumbula.
 - b. **Impahla yokusebenzisa** - Konke okusetshenziswayo esifundweni sinye ngasinye kulotshiwe ekuqaleni kwesifundo sinye ngasinye, lokhu kugoqela izibonelo ezibambekayo lamanothi anikwa abafundi. Ungakhetha ukwenzela izifundi zonke amanothi loba ukwenza amalutshwane aqanjweyo esifundweni. Siyakhuthaza njalo ukuthi ube lomduli wokubhalela ongawusebenzisa uma ulabafundi abanengi.
2. **Iziqondiso zoqhuba uhlelo:** Kule ziqondiso eziqakathekileyo esifundweni ezikunceda ukuthi ukhokhele izifundo kuhle. Alezo ziqondisa akumelanga uzabele abafundi. Umele uzibale usalungiselela isifundo ukuze wazi ukukhokhela ingxoxo lemisebenzi esifundweni. Eminye imbuzo iyabe ilempendulo ezilotshwe ngama italika ukuze zikusize njengomqondisi ukuthi umele utholeni ezifundini. Lezi mpendulo ayisizo zodwa eziqondileyo kodwa ziyinxenye yezimpendulo eziqondileyo.
3. **Ukusetshenziswa kwesikhathi lokuqhuba kwesifundo:** akula mgoqo wesikhathi ofakiweyo owokuqhuba kwesifundo sinye ngasinye.
 - a. Thata isikhathi esidingakalayo ukuze usize izifundi zifunde imbono emitsha esezifundweni lezi. Kuqakathekile ukuzidla ngokuthi izifundo ziyabambeka na ezifundini kulokuqeda isifundo ngesikhathi esibekiweyo.
 - b. Khumbula ukutshiyela abaqondisi isikhathi sokuthi baqale ngokuzinikela emthandazweni, banikeze ubufakazi, baxoxe ngobunzima abalabo uma belabo likhuleleke ndawonye.

Isifundo sakuqala: Siyaguquka na?

Imbono emqoka

1. Ukulalela imlayo kaNkulunkulu kuzaletha impilo lesibusiso. Ukungaleli imlayo yakhe kuletha ubuyanga.
Njengama Kristu impilo zethu kumele ziguquke sisahamba ngokwemilayo kaNkulunkulu.

Impahla yokusebenzisa

1. Impahla kuphathisa— Amakhadi emifanekiso yeFiji (amakhadi ayitshumi lanye)
2. Amaphepha amakhulu lamakilayoni (crayons)

Isingeniso

Iziqondiso zoqondiso: Bala indatshana ezilandelayo.

Indatshana yokuqala: iRwanda

iRwanda lilizwe elincane elilabantu abangaba yi8.2 miliyoni. Imnyaka elikhulu edluleyo, kwakungela maKristu kodwa ekuqaleni komnyaka ka1990 kwasokugcwele amabandla yonke ndawo, ingxenye enkulu (85%) yabantu baseRwanda basebengamaKristu. Lokhu kwaqala ngemvuselelo eyegcwala empumalanga yeAfrica ngomnyaka ka1940 lapho abantu abanengi abasindiswa khona. Ngomnyaka ka1991 lo1993 kwaba labavangeli abenza inkonzo ephathelwa egcekeni, inkulungwane zabantu zasindiswa njalo .

kungasenani, ngenyangakaMabasa lekaNkwenkwezi emnyakeni ka 1994, kwabulawa abantu abanengi abangaba zinkulungwane ezilitshumi(1 million), abanye abangaba zinkulungwane ezilitshumi ezimbili (2 million) babaleka basuka eRwana.

Ukubulawa lokhu kwakugxile ekubandlululweni kwabantu abalombala othize.

Abantu babe bulawa ngezingqamu hatshi ngamabhomba kumbe izibhamu.

Elizweni lapho ingxenye enkulu ingama Kristu kutsho ukuthi amaKristu amabili ayemelana agwazane. Izindaba zezehlakalo lezi zazingakholeki .

Kwasokuyinjwayelo ukuzwa izindaba zabomama ababedlwengulwa bebulawa phambi kwabantwana babo, omama bebanjwa ngamandla ukuthi bengcwabe abantwana babo bephila. Akula muntu emhlabeni ongakholeki ukuthi amaqembu amabili awamaKristu engazondana kangaka.

Story 2: USA

KweleMelika ungathola amabandla yonke ndawo. Ungabukela kumabonakude loba ukulalela umsakazo owemaKristu loba ungaphi. Kulezikolo, amaKolitshi, lamaNyuvesi awamaKristu ezigabeni ezinengi. Kulezingwalo ezinengi , okulotshiweyo ebulenjini, lamaphephandaba afundwa ngamaKristu. Loba kunjalo kweleMelika ngomnyaka owodwa abantwana abangaba yi1.5 miliyoni bakhitshwa beyizisu. Ingxenye yabantu abathetheneyo emaphethelweni bayehlukana. Amanani la awakhangeli abangaso maKristu kuphela. Okumangalisayo yikuthi inani lalabo abakhpha izisu, lelabo abehlukana labomkabo liyafana kulabo abangamaKristu .

Story 3: Brazil

Izigaba ezitholakala ma ulandela umfula u-Amazoni, zigcwele abayanga njalo azifinyeleleki. Ukuthi umuntu aze afike khona kumele asebenzise umkhumbi.

Emnyakeni engamatshumi amathathu edluleyo, akula mKristu owayesaziwa kulezi zigaba. Emnyakeni engamatshumi amathathu edluleyo abanali babuya kulezi ndawo ngemkhumbi bazotshumayela abantu basindiswa. Abanali babehlala okwesikhatshana, baqale ibandla, besebehamba esigabeni esilandelayo. Kathesi uma ungahamba kuleo zigaba ungakhala ngoba izakhamizi zakhonale zingabayanga. Kule imizi, izimuli azitholi kudla okwaneleyo. Imuli zazithola imali ngokwenza abantwana abangamankazana abaleminyaka engaba yitshumi lambili kumbe itshumi lantathu babe ngonondindwa. Obaba banikeza abantwana babo ezinothini zakuleso sigaba. Labo baba abangamaKristu labo benza okufanayo – ukuthengisa abantwana babo befuna imali.

- Kuyini okwenzakale kundatshana yinye ngayinye?
- Indatshana lezi ziyamangalisa na? Kungani zimangalisa?
- Ubona angathi uNkulunkulu uzwa njani ngalezi zimo? Kungani?

Indatshana yesine: Amakhaya asentabeni

Kwakulamakhaya amalutshwana ezintabeni. Amakhaya la ayesenxenyeni yabayanga kuleli lizwe, abantu bakulawo makhaya babeziphilela impilo elula. Lokokudla kwakunganeli. Babethembele emumeni womkhathi ukuthi babekwazi ukuthi umnyaka olandelayo uyabe unjani – ukuthi uyabe ulokudla okwaneleyo kumbe ukudla kuzasilela. Babengela zambuzi bephila ezindlini ezakhwe lula. Babengabantu abadanileyo, kodwa besebenza nzima, bethwele nzima umnyaka lomnyaka. Imnyaka engatshumi emithathu edluleyo, abanali beza kule indawo bazofakza ngoKristu. Besalele, abanengi bazwisisa baqala ukukholwa babangamaKristu. Abanali bancedisa abantu abakulindawo ekuhlanyeleni amabandla. Abantu babehamba esontweni ngemfanelo. Bathokoza ngoba sebekwazi ukuthi bengafa bazaya ezulwini njalo balangazelela usuku lokuhlangana loMsindisi. Abanali basuka kule ndawo batshiya amabandla ekhokhelwa ngabakhokheli abakuleyo ndawo. Ngemva kweminyaka engamatshumi amathathu, abanali baphenduka. Ibandla laselikhulile, labantu babezinikele ekuhlenganeni ndawonye. Loba kunjalo, indawo le yayisafana. Babelokhe bengabayanga belokhe bethembele emumeni womkhathi ukuthi bazi ukuthi bazalamba kumbe bazathola ukudla okwaneleyo. Lezambuzi zazingakabi khona ezigabeni, kulutshwane okwakuguqukile.

- Kuyini okwenzakale kule indatshana?
- Indatshana le iyamangalisa na? Kungani imangalisa kumbe kungani ingamangalisi?
- Kuyini okufanayo okukule ndatshana lalokho okukwezinye indatshana?

Ngezinye indlela indatshana yokucina ayaimangalisi kithi njengezintathu ezokuqala ngoba kuyinvama lokhu. Kodwa indatshana le ifana lezinye indatshana: isiKristu sasindisa abantu, kodwa asizange saguqula impilo zabo. UNkulunkulu ufuna impilo zethu zibe lomahluko emhlabeni, hatshi ezulwini kuphela.

Imilayo kaNkulunkulu

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE KUMBE ELIKHULU

Funda uDuteronomi 30:11-20.

- UNkulunkulu uyichaza njani imilayo yakhe? Inzima kumbe ilula?
- Kuvesi 15 sinikweni okokukhetha? Wena ungakhethani?
- Kuyini okuletha impilo lesibusiso? (v.15-16)
- Kuyini okuletha ukubhubha lokuthukwa? (v.17-18)
- UNkulunkulu ufuna sikhetheni? (v.19)

Funda uDeteronomi 28:1-14.

- Kuyini okuzenzakala uma singalalela imilayo kaNkulunkulu?
- Izethembiso lezi ngezempilweni engemva kwethuna kumbe ngezempilweni yethu emhlabeni?

Funda uDuteronomi 28:15-19.

- Kuyini okuzenzakala uma singalaleli imilayo kaNkulunkulu?

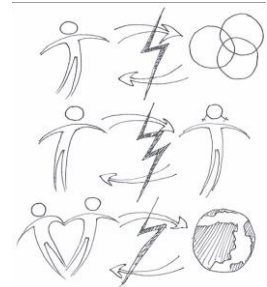
UNKulunkulu wenza imilayo eminengi eholahlela indlela okumele siphile ngayo. Kule milayo eyokuziphatha eholahlela Ubuntu bomuntu. Isibonelo yilo othi, “ Njalo ungafebi.” Kulemilayo yemvelo eholahlela izinto esizibonayo. Isibonelo, ilanga linye naglinye lilamahola angamatshumi amabili lane, kumbe izilimo zidinga amanzi ukuthi zikhule.

Sisalela imilayo kaNkulunkulu sizabona impilo zethu zisiba ngcono. Kumele sizwise imilayo kumbe imithetho le siyisebenzise empilweni zethu. Singenza lokhu sizabona uNkulunkulu ebusisa impilo zethu.

Hlolisisa ugwalo lwezifundo 1

Khangela umfanekiso wesithathu, osegwalweni lwezifundo lwakuqala esifundweni sokuqala.

- Imifanekiso le imele budlelwano bani?
- UNkulunkulu ulemilayo ekhanganelane lalobu budlelwano? Yiphi enye imilayo ongayicabanga?

UNKulunkulu ulemilayo eholahlela ubudlelwano bunye ngabunye. Usinikeze imithetho ezasinceda ukuthi siphathe ubudlelwano lobu. Usinikezile imithetho ezasinceda ukuthi siphumelele kubo bonke ubudlelwano lokuvuselela ubudlelwano osebusifa. Loba nje ubudlelwano lobu abusoze buphelele uJesu aze ayobuya kodwa kumele bubengcono.

Emfundisweni edluleyo safundisa ngokulungisisa. Ngesikhathi leso abantu babengabayanga. Ngaphandle kwabalutshwana ababenothele, abanikazi bamasimu lalabo abavela emulini ezikhethiweyo, abantu abnengi babengabayanga njalo betshona belambile.

Phosa iminyaka engamakhulu amane edluleyo, isikhathi sokulungisiswa seza eNyakatho yeEurope. Okokuqala abantu baqala ukubala iBhayibhili bodwa. Babengasameleli umpristi ukthi abtshela ukuthi iBhayibhili lithini. Baqala ukufunda imilayo yemvelo lemilayo yobuntu uNkulunkulu ayeyenzele umhlaba wakhe. Ngokuya kwesikhathi imilayo le yaqala ukufundiswa emabandleni lasezikolweni. Ngemfundiso lezi abantu baqala ukuguquka – baqala ukuphila impilo zabo begxile kule miqondo emitsha ababeyifundile. Isibonelo, bazwisisa ukuthi uNkulunkulu wasitshela ukuthi, kumele senze ngenhlizyo enhle kungathi kuseNkosini njalo kungeyisikho ebantwini (Abase-Efesu 6:7). Bazwisisa njalo ukuthi kumele sinikilel njalo sincedisane.

Ngokuguquka kwabantu, izigaba lazo zaguquka. Ukudla kwalinywa lokwabelana impahla zokusebenzisa kwabakhona. Imuli lezigaba zaqiniswa njalo abantu abanengi bahamba ezkolweni bayofunda. Lizwe ngaliwe enyakatho yeEurope laphuma ebuyangeni.

Ngokulalela imilayo kaNkulunkulu amazwe aseNyakatho yeEurope anotha. Ukuphika imilayo kaNkulunkulu kudala ubuyanga. Uma sifuna ukuphuma ebuyangeni kumele siqale ukuzwisisa imithetho le njalo siqale ukuyisebenzisa.

Sinikeziwe iBhayibhili elibeka yonke imilayo kaNkulunkulu egcekeni. Kumele siyisebenzise kuzozonke ixa zempilo zethu. Akwanelanga ukuza esontweni ngesonto. UNkulunkulu ufuna ukulalelwa sikhathi sonke.

Singenza lokhu sizabona imipilo zethu Isiba ngcono. Lokhu akutsho ukuthi impilo zethuzizaba lula. Uma singakhangele impilo kaPawuli siyabona ukuthi wayetshona ehlangana lobunzima. Kodwa uNkulunkulu wethembisile ukusibusisa sisahamba ngokwemilayo yakhe. LoPawuli wasuthiseka njalo wathola intokozo ebunzimeni ahlangu labo.

Inguquko eFiji

Iziqondiso zoqondiso: Sebenzisa amakhadi emifanekiso ekuxoxeni indatshana elandelayo mayilana ngeFiji.

Usalalele indatshana elandelayo, cabanga impendulo zembuzo elandelayo:

1. Yiziphi ezinye indlela abantu abaqala ngazo ukulalela uNkulunkulu?
2. Yiziphi ezinye indlela uNkulunkulu ababusisa ngazo?

Amakhadi emifanekiso yeFiji

<p>1. Isingeniso</p> 	<p>IFiji yenziwe ngezihlengi ezingamakhulu amathathu latshumi lambili. Yindawo enhle lapho abantu abanengi abajwayele ukuvakatshela khona ngamakhefu. Inzuzo enengi ivela ebantwini abavakatshayo. Kulabantu abangu 850,000 abahlala eFiji. Ingxenywe yalaba bantu ngamaFiji enye ingxenywe ngamaNdiya.</p>
<p>2. Inhlupho abahlangana lazo</p> 	<p>Ngenyanga kaNkwenkwezi ngomnyaka ka2000, uHulumende wathathwa abasebenza kuHulumende babanjwa bekhonjelwe yizibhamu okwamalanga angamatshumi amahlanu lesikhombisa, bengenelisi ukusinda. Ezitaladeni kwakulomsindo abantu bebulalana. Amabutho evukelana. Loba abakaHulumende sebekhululiwe ilizwe lalilokhe lilomsindo. Izethekeli zazingasabuyi ngakho abantu baswela abokuthengisela.</p>
<p>3. Amabandla ayahlangana ndawonye</p> 	<p>Amabandla eFiji ayengasebenzi ndawonye kumbe ukuncedisana, kodwa ayencintisana. Amabandla anaznelela ukuthi kwakulesidingo sokuthi ahlangu akhulekele ilizwe. Esalungiselela unhlangano wakuqala ayengelaqiniso ngokuthi abantu bazabuya kumbe hatshi kodwa indlu yayigcwele ngabokhokheli bamabandla. Bavula inhlanganiso entsha eyathiwa yiAssociation of Christian Churches. Abafundisi bathi babevame ukuzicabangela bona kodwa kathesi basebenanelele ukuthi uma befuna uNkulunkulu abusise ilizwe labo babemele besebenze ndawonye.</p>
<p>4. Omele uNdunankulu uyakhuluma</p> 	<p>Ngenyanga kaNtulikazi ngomnyaka ka2001, amaKristu avela ezweni lonke abambana abalomhlangano womthandazo lowemfundiso zeBhayibhili. Ngemva kwalomhlangano owayemele uNdunankulu wakhuleka. Wacela uNkulunkulu ukuthi amxolele njalo amhole ukuze enelise ukudumisa uNkulunkulu. Ngemva kwalokho waba nguNdunankulu weFiji wadinga abanye abakhokheli abaholwa nguNkulunkulu ukuthi basebenze laye.</p>

<p>5. Imbali emnyama</p> 	<p>Emandulo iFiji yayisaziwa ngobuthakathi lokuba labantu abadla inyama yabanye abantu. Kwezinye izikhathi babetshela umuntu ozabulawa ukuthi adinge inkuni ezokuwosa imizimba yabo nxa seabulewe. Abakhokhela ubuthakathi babehamba phezu kwamatshe atshiayo bengatshiswa. Indlela le ababephila ngayo yayitshiye amakhaya ethukiwe. Abantu babesifa ngendlela engazwisisekiyo bengazi ukuthi kungani lokho kusenzakala.</p>
<p>6. Udaba ngelinye ikhaya.</p> 	<p>Amanye amakhaya eFiji ayesaziwa ngkulima izidakamizwa. Omunye wabangane bomkhulu walabo ababesenza okwezidakamizwa wagula. Wayesesaba ukuthi uzakufa. Abangane bakhe bezwa ngebandla elithile, bamusa khona ukuthi ayokhulekelwa. Wasiliswa, wahle wanikela impilo yakhe kuJesu. Abantu bakulawo makhaya bathi besizwa lokho labo bahle balandela uJesu. Baqala ukunanzelela ukuthi uSathane wayebaqambeke amanga. Batshiya ubuthakathi labathengisa izidakamizwa labo babangamaKristu bekela okokuthengisa izidakamizwa. Kathesi ingxenye enkulu (80-90%) yabantu abakulawa makhaya ngamaKristu. Abakhokheli balawa makhaya bathokoza kodwa hatshi ngokupheleleyo. Baqala ukuhlangana bekhuleka ekuseni ngehola lesine nsukuzonke. Bacela ukuxolelwa lokuthi uNkulunkulu ahole isigaba sabo. Kathesi abantu ababetsihona bephathekile seabephilile. Izihlahla ezazingasatheli sezithela ithelo, lolwandle olukade selulenhlazi ezilutshwane selugcwele inhlanzi.</p>
<p>7. Inguquko ezintolongweni</p> 	<p>Abantu abezame ukuthatha uHulmende bafakwa entolongweni. Intolongo kwakuzindawo ezangela themba kodwa amabandla aqala ukungena ezintolongweni. Ekuqaleni kwakunzima. Abantu babegcwele inzondo, befisa ukuphindisela. Babengazimisela ukuxolela kodwa uNkulunkulu wazithinta izibotshwa zabangamaKristu. Kathesi sungezwa abantu behlabelela bedumisa uNkulunkulu entolongweni. Ungadlula entolongweni uyabona angathi udlula ebandleni.</p>
<p>8. Inguquko ezinengi</p> 	<p>Emadolobheni lakho kulenguquko ezinengi. Amabandla ayehlangana ekhulekela amadolobho awo. Amabandla acela ukuxolelwa endleleni ayephathana ngayo. Amadolobho aqala ukuguquka. Abantu babengabobothi kodwa kathesi seabobotheka. Izinga lobugebenga lelobuyanga selehlile njalo abantu abacelayo labantwana abahlala ezitaladeni seabalutshwana. Abantwana seabamba ezikolweni. Ezenotho sezingcono lezivakatshi seziphenduka.</p>
<p>9. Udaba lwelinye ikhaya</p> 	<p>Kwesinye isigaba kwakungela nhlanzi okweminyaka engamatshumi amahlanu lanhlanu ngenxa yetshefu elalifakwe emanzini. Emakhumbini omfula kwakungela zilimo. Bonke abantu bakulesi sigaba beza bazothethela lokuphenduka ebuthakathathini. Bacela uNkulunkulu ukuthi abaxolele. Okwamalanga amanengana babetshona besiza phambi kukaNkulunkulu bekhala. Bonke abantu baletha yonke impahla ababethakatha ngazo bazibhidliza. Impumela yabakhona, uNkulunkulu wasilisa amanzi abo, lamakhumbi omfula aqala ukuba lezilimo ezinengi.</p>

Funda, 2 Imilando 7:14.

- Abantu abaku 2 Imilando babuyela kuNkulunkulu ngandlela ziphi?
 - *Amabandla asebenza ndawonye*
 - *Amabandla aqala ukukhuleka ndawonye*
 - *Abantu ukuxoxelelwa amacala asendulo*
 - *Balahla impahla zobuthakathi*
- UNkulunkulu wenzani lapho bebuyela kuye? Yiziphi ezinye indlela uNkulunkulu ababusisa ngazo eFiji?
 - *Kwaba lezilimo lapho okwakungasamili lutho*
 - *Ulwandle lwaba lenhlanzi*
 - *Ukudla kokuvela elwandleni kwabakunengi kulakuqala*
 - *Izinga lobugebenga lehla*
 - *Abantwana abahlala ezitaladeni baba balutshwana – abantwana bahamba ezikolweni.*
 - *Abantu babobotheka*
 - *Izivakatshi zaphenduka*
 - *Ezenotho zeLizwe zaba sezingeni elingcono*

UNkulunkulu wasilisa ilizwe labo ngendlela emangalisayo.

- UNkulunkulu engakwenza lokhu esigabeni sakho na?
- Ngokubela ku 2 Imilando lasezindatshaneni ezisesifundweni lesi, abantu abasemabandleni ethu kumele benzeni?

Ukuzikisa imicabango

Thatha isikhathi ucabange ngalezi zigaba?

- Wenza njani ekwenzeni izinto lezo?
- Kuyini okunye ongabe ukwenza?

Ezifundweni ezilandelayo sizakhangela kakhulu emilayweni kaNkulunkulu. Sizakhangela njalo indlela uSathane asiqambela ngayo amanga ezama ukusigcina ebuyangeni.

Isifundo sesibili: Kumele sibe ngabaphathi bezidalwa

Imiqondo emqoka

1. UNkulunkulu watshela umuntu ukuthi abuse, asebenze njalo anakekele izidalwa. Lokhu yikuba lobudlelwano obuqondileyo lezidalwa.
2. Kumele sisebenzise ukuhlakanipha kwethu ekuphatheni lasekubuseni izidalwa, hatshi ukuhlukunyezwa lokubuswa yizidalwa.

Impahla yokusebenzisa

1. Insiza ezibonwa ngamehlo— amakhadi amabili kumbe amathathu awezidalwa (amakhadi alitshumi lasitshiya ngalombili afuna ukuphurintwa lokuqunywa esehlukaniswa)
2. Amakhadi angalotshwaga lutho
3. Iphepha elilamanzi
4. Ilembu lokuhlikihla amanzi
5. Iphepha elikhulu elokuloba uhlelo

Isingeniso

Iziqondiso zoqondisayo: Faka iphepha elilamanzi endaweni lapho alingasoze liphazamise lutho kodwa lapho elibonwa khona yizifundi. Bhoboza iphepha lamanzi wekele amanzi ebegeleza usaqala isifundo. Bona ukuthi isikhala sikhulu okokuthi aphume masinya ukuthi abonwe yizifundi. Qala isifundo unikeze lesi sibonelo omunye wezifundi angabona amanzi lawa.

Uma omunye angakhuluma ngamzini lawa agelezayo mtshale ukuthi akula ongakwenza. Vumela izifundi zitsho ukuthi kungenziwani. Uma kungela okhulumayo khonapho khonapho buza izifundi ukuthi, “Akula lutho elingalwenza?”

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

- Kwenzakaleni kathesi?
- Ucabangeni lapho ngisithi “akula lutho engingalwenza” ukuthi ngivale isikhala esiphuma amanzi?
- Kuyini okungalunganga okukade kuzenzeka ngabe asizange savalela amanzi akade ephuma esikheleni?

UNKulunkulu uyasitshela endimeni yakuqala eBhayibhileni ukuthi kumele sibuse – kumbe ukuba “ngabongameli” – bezidalwa zakhe. Esifundweni lesi sizacwaninga inkulumo leyi.

Indatshana

Iziqondiso zoqondisayo: Fundela izifundi indatshana elandelayo

AmaNdiya athiwa ngamaPokomchi ayingxenye yabantu abangabayanga kakhulu, esiqintini seGuatemala. Eminyakeni engamatshumi amathathu edluleyo, abanali beza bazotshumayeza abantu bahlanyela lamabandla. Inengi lalulumhlobo wamaNdiya lamukela uKristu, kodwa isigaba sabo sasal silokhe singesabayanga. AmaKristu amatsha amancane abalethemba ngekusasa, kodwa engela themba ngempilo yabo abayiphilayo ngaleso sikhathi. Babemelele ukufa ukuze betshiye impilo yabo yasemhlabeni eyokuhlupheka bayokuba loJesu ezulwini. Lokhu kwaqala ukuguquka lapho umfundisi

omncane uArturo aqala ukusebenza labo. Waqala ukusebenza labafundisi ababengenelisi ukubala. Wabafundisa iBhayibhili. Besafunda wayechasisa indlela uNkulunkulu afuna sisebenzise imithetho lemilayo yakhe esebhayibhili empilweni zethu zansukuzonke.

Olunye uhlupho olwaluvamile kulaba bantu, yikuswelakala kwedawo ezifaneleyo zokufaka izivuno. Abalimi babevame ukuzuza isivuno esikhulu kodwa amagundwane aqede ukudla abantwana bengakadli. UMfundisi uArturo wabuza abalimi wathi, “Ngubani ohlakaniphe kakhulu lina, kumbe amagundwane?” Abalimi bahleka besithi amagundwane ahlakaniphile kulabo. UMfundisi wabuza njalo, “Liyabusa na amagundwane, kumbe wona amagundwane sebusa lina?” Abalimi bavuma ukuthi amagundwane ayebabusa bona lezimuli zabo. Ayethatha ukudla kungela muntu owamisayo. Amagundwane ayezicabangela ukuthi azadlani hatshi ukuthi abantu becabange ukuthi amagundwane angadlani.

UMfundisi wabatshela ukuthi abatshengise amagundwane ukuthi iBhayibhili lithi amadoda labafazi bazabusa izidalwa. Wabakhumbuza ukuthi uNkulunkulu wababusisa ngokuhlakanipha ngoba badalwa ngomfanekiso wakhe. Kwakumele basebenzise ukuhlakanipha ababekunikwe nguNkulunkulu ekulaleleni umthetho wokubusa izidalwa hatshi ukuvumela izidalwa ukuthi zibabuse.

Lumhlobo wamaNdiya wacabanga ukwenza lokho okutshiwo liBhayibhili waqala ukubusa amagundwane. Bakha indawo zokugcina izivuno zabo ezazingavumeli amagundwane ukuthi angene. Ukudla kwathi kungasadliwa ngamagundwane abantu laba baqala ukuthola ukudla okwanele izimuli zabo.

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

- Kwenzakalani kule indatshana?
- Kuyini esingakufunda kule indatshana? Kusebenza njani lokhu endaweni yethu?

Ukufunda iBhayibhili

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Funda UGenesis 1:26-28; UGenesis 2:15, Izihlabelelo 24:1.

- Umhlaba ngokabani? (Izihlabelelo 24)
- UNkulunkulu watshela umuntu ukuthi enzeni ngezidalwa zakhe?
 - *Azibuse*
 - *Azisebenze*
 - *Azinakekele*
- Kutshoni ukuzinakekela? Senzani uma sinakekela ulutho? Sizinakakela njani izidalwa zikaNkulunkulu?
 - *Uma sinakekela ulutho siyaluvikela njalo sibone ukuthi lolo lutho alulimali njalo alufi. Isibonelo, singenza lokhu ngokungangcolisi kumbe ukungavumeli ukuthi izidalwa zibhidliswe. Kumele sinanzelele izinto ezinjengokugamula izihlahla ezinengi, ezingabangela ukudilaka komhlaba.*
- Kutshoni ukuzisebenza? Singakwenza njani?
 - *Uma sizisebenza sizenza zikhiphe ulutho. Izidalwa kumele zisinike ukudla, ubuhle lokusincediswa kwezinye izidingo zethu. Isibonelo, impahla yokwakha. Uma silima senza lokho uNkulunkulu athisikwenze. Kumele sithokoze uma silima ngoba silalela umlayo wakhe.*

- Kutshoni ukubusa izidalwa? (cabanga ngendatshana yomhlbo wamaNdiya othiwa ngama Pokomchi)
 - Ukubusa kutsho ukuhola ulutho. Isibonelo, ngephepha elilamanzi, singahola ukugeleza kwamanzi, singahola ukugeleza kwamanzi – akusiholi thina. Kumele sisebenzise ukuhlakanipha kwethu ukuthi sibuse izidalwa. Uma kungela zibuko umfula yiwo osikhethelayo ukuthi singayangaphi. Uma silezibuko kumbe umkhumbi, siyazikhethela lapho esifuna ukuya khona. Ayisiso isifiso sikaNkulunkulu ukuthi sizwe angani sibuswa yizidalwa. Kumele sicele uNkulunkulu ukuthi aqhubeke esinika ukuhlakanipha zokubusa izidalwa.

Uma singabusa, sisebenze njalo sinakekele izidalwa silalela umlayo kaNkulunkulu asinikeza wona. LOkhu sikubiza sithi yikuba lobudlelwano obuqondileyo lezidalwa. Ngenxa yokuwa komuntu ukwenza lokhu kunzima kulalapho uNkulunkulu anika khona lowu mlayo, kodwa uNkulunkulu ulokhe ufuna silalele umlayo wakhe.

Ubudlelwano obuqondileyo lezidalwa

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE (amaqembu amabili kumbe amathathu)

Iziqondiso zoqondiso: Nikeza iqembu linye ngalinye amakhadi ezidalwa aphakathi kwensiza ezibonwa ngamehlo, lamanye amakhadi angalotshwanga lutho.

Khangela ikhadi lomfanekiso linyengalinye. Afake emaqenjini kusiya ngokuthi atshengisa ubudlelwano obuqondileyo lezidalwa kumbe hatshi. Izifundi zisebenzise amakhadi angalotshwanga lutho ukudweba ezinye izibonelo zalokhu ezivela ezigabeni zazo.

BIKA

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Iziqondiso zoqondiso: zingaqeda ukusebenza emaqenjini amancane hamba kuqembu linye ngalinye ukhangele ikhadi linye ngalinye.

- Lokhu siyakwenza na esigabeni sethu?
- Lokhu okusemakhadini amahle sikwenze kakhulu na?
- Lokhu okusemakhadini amabi sekele ukukwenza na?
- Singakuguqula njani lokhu?

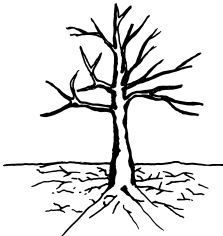

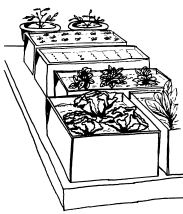
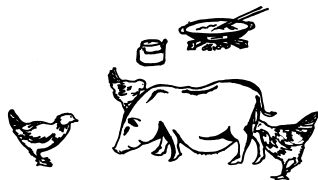

Imiqondo yezenzo zothando

Asikhetheni imiqondo engaba mibili kumbe emithathu, sicabange ukuthi singazenza njani lezi zenzo zothando.

Amakhadi ezidalwa

Ukunakekela izinyamazana 	Amanzi ahlanzekileyo 	Ukulima ukudla
☺ Sitshelwe ukuba kumele sinakekele izinyamazana. Kumele sizilungisele izibaya	☺ Ukugebha imigodi enhlanzekileyo, lokubilisa amanzi kumbe ukuwatshiya	☺ Kumele silime ukudla esikudingayo. Le ngenye indlela yokusebenza umhlaba.

<p>eziqondileyo ukuze zingalethi umkhuhlane ezindlini zethu. Le yingenye indlela yokubusa izidalwa.</p>	<p>elangeni (SODIS) kunceda ukwenza amanzi alungele imizimba yethu ukuze angasigulisi.</p>	<p>Isivande sendlini yindlela enhle yokuthi imuli ithole ukudla okwakha umzimba.</p>
<p>Ukulima</p> 	<p>Ukwakha indlu</p> 	<p>Isambuzi</p>
<p>☺ Kumele silime umhlabathi uNkulunkulu asinike wona. Kumele unike ukudla ezimulini zethu hatshi ukuthi usihole. Kumele sibe lendlela zokuthelela lendlela zokuvundisa umhlabathi ukuze sivune ukudla okunengi.</p>	<p>☺ Kumele sizivikele elangeni lasezulwini. Ukubona ukuthi sile indlu ezivikelayo ngenye indlela yokubusa izidalwa. Siyabe singasa holwa lilanga kumbe lizulu.</p>	<p>☺ Izambuzi ziyehlisa izinga lemikhuhlane njalo lingcina invelo ihlanzekile. Kumele sinakekele ezemvelo, sibone ukuthi azisigulisi</p>
<p>Ukugola inhlanzi</p> 	<p>Ukugamula izihlahla</p> 	<p>Okokuthiya amagundwane</p>
<p>☺Ukugola inhlanzi ngenye indlela esingathola ngayo ukudla njenge muli.</p>	<p>☺ Kumele sinanzelele ukuthi lapho sigamula izihlahla zihlanyela ezinye. Izihlahla yisipho esivela kuNkulunkulu esivikela ukudilika komhalaba. Uma singamula izihlahla sekele ukusebenzisa umhlabathi wakhona indawo leyo iba ligwadule elingasiniki lutho.</p>	<p>☺ Okokuthiya amagundwane kuyasinceda ukuthi sehlise inani lamagundwane adla ukudla kwethu. Okokuthiya amagundwane akudingi ukhti kube nzima ukwenza. Ungasebenzisa isihlahla esibizwa kuthiwa yibamboo ngesiNgisi. Kumele sibuse izidalwa njalo singavumeli amagundwane asigulise.</p>
<p>Okokuthiya impukane</p> 	<p>Ukuvala ukudla sivikela impukane</p> 	<p>Ukulala sembathe amanethi avikela iminyane</p>

<p>☺ Okokuthiya impukane ngokunye okuncedayo ekwehliseni inani lempukane. Sitshelwa ukuthi sibuse izidalwa, ukwehlisa inani lempukane ngenye indlelayokwenza lokhu.</p>	<p>☺ Kumele sivikele imuli zethu emikhuhlaneni ethwalwa zimpukane ngokugcina ukudla kwethu kuvaliwe.</p>	<p>☺ Ukulala sembathe inethi elivikela iminyane kusincipa ukuthi singabanjwa ngumkhuhlane woqhuqho leminye imikhuhlane esingayithola minyaneni.</p>
<p>Incekeza</p> 	<p>igwadule</p> 	 <p>Ukugebha umgodi</p>
<p>☺ Unkulunkulu wasicela ukuthi sinakekele ezemvelo. Okutsho ukuthi imvelo imele ihlale inhle ukuze kunike udumo kuNkulunkulu. Ngakho akumelanga sifake ingcekeza phansi kodwa kumele siyifake emaphepheni engcekeza.</p>	<p>☺ Kumele siding indlela zokuguqula amagwadule abe ngumhlabathi ovundileyo ngokusebenzisa indlela ezehlukeneyo ezokuthelela lezo kuvundisa umhlabathi ezinjengokufaka umqhuba.</p>	<p>☺ IMigodi yindlela yokuthola amanzi uNkulunkulu asinikeze wona angaphansi komhlabathi. Amanzi avela emigodini ayasincipa ukuze sihlale sihlazekile njalo silempila kahle.</p>
<p>Ukuhlanyela imibhida</p> 	<p>Izifuyo endlini</p> 	<p>Amagundwane esidla ukudla</p>
<p>☺ Ukulima imibhida ngeyinye indlela esinganikeza ngayo imuli zethu ukudla.</p>	<p>☺ Inyamazana akumelanga zibe seduzane lokudla kwethu. Zithwala imikhuhlane. Kumele sihole izifuyo zethu sizakhele izibaya.</p>	<p>☺ Amagundwane athelela imikhuhlane njalo adla ukudla esikudingayo. Kumele sivikele ukudla esikudlayo kungadliwa ngamagundwane njalo sisebenzise izintu zokuthiya ukuze sehlise inani lamagundwane esigabeni sethu.</p>

Hlolisisa

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Kulezinto ezithathu uGenesise asitshela ukuthi sizenze ukuze silandele umlayo kaNkulunkulu owokunakekela izidalwa zakhe.

1. Sizinakekele
2. Sizisebenze
3. Sizibuse

Yikho okutshiwo ngokuba lobudlelano obuqondileyo lezidalwa ngoba sadalwa ngomfanekiso kaNkulunkulu, singasebenzisa ukuhlakanipha kwethu ekunakekeleni izidalwa. Singacela njalo imqondo lolwazi esiludingayo kuNkulunkulu.

Zikisa imicabango

Yiphi indlela entsha onganakekela ubuse ngayo izidalwa zikaNkulunkulu kule iviki?

Isifundo sesithathu: Singaguqula ikusasa

Imiqondo emqoka

1. UNkulunkulu kazange ahlose ukuthi singaguquki. Ulenjongo lempilo zethu njalo ufuna sikhule, lempilo zethu ufuna zibengcono.
2. Singaba ngabantu abaletha inguquko kwabanye (njengo Jesu loNkosikazi Lee). Loba umuntu engaba yedwa, uma elandela uNkulunkulu ngokwethembeka engasindisa isigodlo sonke ekubhidlikeni.

Impahla yokusebenzisa

1. Insiza ebonwa ngamehlo— Umfanekiso wemuli edanileyo
2. Insiza ebonwa ngamehlo—Amakhadi awomfanekiso kaJesu lawemfa – amakhadi ayisitshiya ngalombili
3. Insiza ebonwa ngamehlo—Amakhadi awomfanekiso kaNkosikazi Lee – amakhadi amathathu

Isingeniso

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Iziqondiso zoqondisayo: Tshengisa umfanekiso wemuli — Ukudana ube usubuza izifundi:

- Ubona angathi imuli le iguqukile na kunyanga eziyisithupha ezidluleyo?
- Ubona angathi imuli le iguqukile na emnyakeni odlulileyo?
- Ubona angathi imuli le izaguquka na kunyanga ezayo?
- Ubona angathi imuli le izaguquka na na kunyanga eziyisithupha ezizayo?
- Ubona angathi imuli le izaguquka na emnyakeni ozayo?

Uma impendulo zonke kungu hatshi buza ukuthi kungani kunjalo? Uma bengathi yebo buza ukuthi inguquko izakuba khona njani?

Funda njalo amavesi akusifundo sakuqala – Deut 28:1-14.

- UNkulunkulu ufuna ukusibusisa ngaziphi indlela?
- Amavesi la ayasebenza na kumuli le ekulo umfanekiso?

Funda uJeremiya 29:11

- UNkulunkulu ulenhlelo bani ngempilo zethu?
- Amavesi la angasebenza na kumuli le ekulo umfanekiso? Kungani kumbe kungani engasebenzi?

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

Dweba omunye umfanekiso otshengisa isimo uNkulunkulu ahlose ukuthi imuli le ibekuso.

Ukudala umehluko

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Iziqondiso zoqondisayo: Izitsho ezilandelayo yizitsho ezivamileyo – uzafuna ukukhetha izitsho ezifanele lapho ofuna ukusisebenzisa khona.

“Umntwana wenkosi uzakuba yinkosi, umntwana wesigqili uzakuba yisigqili.”

“Umfula ulalapho omncane khona lalapho obanzi khona, lempilo zabantu zinjalo.”

“Ukuthola ukudla okwaneleyo kunzima, kodwa ukunotha kulula.”

- Izitsho lezi zitshoni?
- Zikhona na izitsho ozaziyo ezitsho okufana lokutshiwo yilezi?
- Yiziphi izitsho ovumelana lazo kulezi eziqanjweyo?
- Yiziphi kulezi zitsho, uma zikhona, eziqondileyo uma sikhangele okuseBhayibhileni?

UJeremiya 5:1

- UNkulunkulu wayedinga abantu abangaki?
- Kwakuzenzakalani engamthola lumuntu?

UHezekeli 22:30

- UNkulunkulu wayedinga abantu abangaki?
- Kwakuzenzakalani engamthola lumuntu?
- Kwakuzenzakalani uma engamswela lumuntu?

IBhayibili lithi, loba umuntu oyedwaengalandela uNkulunkulu ngokwethembeka engasindisisa isigodlo sonke ekubhidlikeni.

Ukuba ngumuntu oletha inguquko

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Funda ULuka 7:11-17

Lindatshana yenzakala lapho uJesu labafundi bakhe behlangana lomfelokazi esemfeni yomntwana wakhe ongumfana bedlula egedini. Abafundi bakaJesu bayathokoza ngoba basanda kubona isismanga. Umfelokazi lexuku elisemfeni bayakhala.

- Kwenzakalani kule indatshana?

Iziqondiso zoqondiso: Sebenzisa amakhadi ayisitshiya galombili kaJesu lemfa akunsiza ezibonwa ngamehlo ukuhlolisisa izinto lezi eziyisitshiya galombili esingazifunda kulendatshana mayelana ngomuntu oletha inguquko.

Kulezinto eziyisitshiya galombili uJesu azenzayo ukuze abe ngumuntu oletha inguquko. Asibone ukuthi wenzani:

1. **UJesu wambona.** Kwakulabantu abanengi esixukwini. Abafundi bakaJesu babethokoza ngesimanaga ababesanda akusibona. Ngokunjalo uJesu wambona phakathi kwexuku. Uma sizakuba ngabantu abazaletha inguquko kumele sibe ngabantu ababona abanye. Kumele sibone abantu abazimeleyo hatshi ukubona isixuku sabantu nje.
2. **“Inhliziyo yakhe yahamba kuye.”** Uma sifuna ukuletha inguquko, kumele sibe losizi, kumele sibe lozwelo. Kumele sibe ngabantu abazwa inhliziyo zisiba buhlungu uma sibona izidingo zabanye. Sivame ukungaboni lokunganaki. Senzanai uma singabona umuntu oswelayo esigabeni sethu? Senzani uma singabona umama owathsiywa yindoda kumbe ogogo benakekela abantwana abancane? Siyabazwela na? Cela uNkulunkulu akunike uthando lwesigaba sakho. Cela ukutshengiswa abantu besigabeni sakho ngendlela ababona ngayo
3. **Wanikeza amazwi okukhuthaza.** Abantu bavame ukudinga umuntu obanakekelayo njalo ebakhuthaza. Kulula ukucabanga ukuthi siding impahla yokusebenzisa ukuthi sincede umuntu okweqiniso kodwa labo abadinga uncendo sibili badinga umuntu ongaba seceleni kwabo ebakhuthaza.
4. **UJesu wathinta ikhofini.** UJesu esenza lokhu wenza into engalunganga esintwini sakhe. AmaJuda ayekholwa ukuthi akumelanga ubambe ikhofini, ngoba ungalibamba uyabe usungcolile. UJesu wayezimisele ukungcola ukuze ancede omunye umuntu. Kumele sibe sizimisele sizinikele lasekungcoleni ukuze sincede abantu. Abantu bengakhuluma ngathi kumbe bengavumelani lakho kodwa kuemele senze lokho uNkulunkulu asibizele khona.
5. **Kulamandla ezwini likaNkulunkulu lasemthandazweni.** Lapho uJesu akhuleka khona umuyi wavuswa ekufeni. Ungakhohlwa ezimeni ongena kuzo. Thatha isikhathi ukhulekele abantu. Yenza lokhu

ukholwa ukuthi uNkulunkulu engaguqula isimo njalo uyanaka. Fundisa abantu ukukhuleka ukuze bazi amandla kaNkulunkulu.

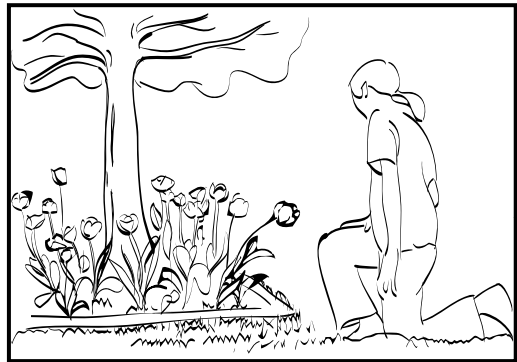
6. **Kwaba lempumela.** Umfanyana wavuswa ekufeni. Imisebenzi yethu kumele ibe lempumela. Uma ufuna ukunceda, qala ngezinto ezincane ongazenza lula. Ungaphumelela, abantu bazathokoza njalo abantu bazafuna ukusebenza ndawonye lawe. Ngokuya kwesikhathi uyabe usenelisa ukwenza izinto ezinzima.
7. **UJesu wanikeza umama umntanakhe, wasuka.** Umama nguye umuntu owayeqakathekile; wayelobufakazi bamandla kaNkulunkulu obokwabela abanye. Uma sinceda abantu, kumele sibone ukuthi asidunyiswa njalo asibi yithi esikhangelwa ngumuntu wonke. Yekela umuntu aczimule lapho exoxela abantu ngaleso sehlakalo. Kuzakha ubuntu babo kulokuthi wena uthathe ukubongwa konke. UJesu waphuma wabavumela ukuthi bazixoxele indaba yabo.
8. **UNkulunkulu wadunyiswa.** Ekucineni indumiso imele ibuyele kuNkulunkulu. Bona ukuthi umas sekuphelele konke uNkulunkulu nguye odunyiswayo.

Iziqondiso zoqondiso: Hlola indatshana kaNkosikazi Lee ekugwalo lwezifundo olwakuqala

UNKosikazi Lee ngumfazi ophilayo ohlala e-Asia. Ulangazela ukunceda imuli eziswelayo esigabeni sakhe, ikakhulu labo abangasebenziyo. Uqala ngokuvakatshela imuli lezo kanye ngenyanga edinga indlela anganceda ngazo imuli lezi ukuthi zithole ukuphila. Lapha silendatshana ezintathu ezitshengisa indlela ayeneleisa ngayo ukusiza izimuli. **Indatshana lezi zonke ziliqiniso.**

Indatshana yakuqala – UNkosikazi Lee lesivande samaluba

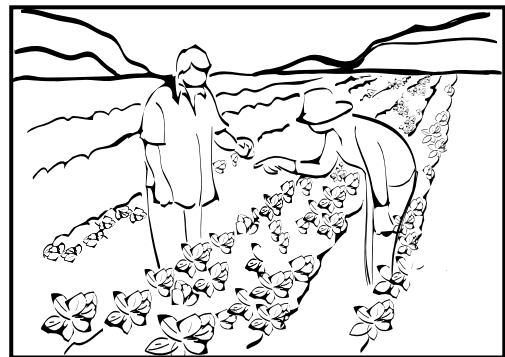
Endaweni lapho ayehlala khona kwakulemuli yabayanga ilabantwana ababili. Umama lobaba babengasebenzi. UNkosikazi Lee wavakatsha kuyo muli wananzelela ukuthi kwakulendawana elomhlabathi phambi kwendlu. “Kungani lingahlanyeli amaluba? Wabuza. “Lingenza indlu yenu ibe inhle njalo lithengise amanye emkambo oseduze.

Umama lo lemuli yakhe benza khonokho, baqala ukuhambisa amaluba emkambo esiyathengisa. Wathola ukuthi abathengi basesebecela eminye imihlobo yamaluba, kodwa yena wayelendawo encane engenelisi ukulima eminye imihlobo yamaluba. Ngakho umama lo waqala ukuthenga amaluba kwabanye ababewalima ethengisa lalawa ayewalima ukuze abelenzuzo. Ngoba wayeselendawo encane yokuthengisela emkambo eyokuthengisela amaluba akhe wacabanga ukuthengisa okunye njalo. Kathesi sevuka emadabukakusa ukuyothenga amabhanana lamakhokhonathi awokuthengisa endaweni yakhe.

Indatshana yesibili – UNkosikazi Lee lembambayila

Kulenze imuli eyayidinga uncedo ifuna umsebenzi kodwa yayingakwazi ukuthi yenzeni, ingela msebenzi eyawufundelayo. Babedinga imisebenzi nsuku zonke kodwa bengawutholi. UNkosikazi Lee wabona ukuthi limuli yayisebenza nzima njalo iwufuna umsebenzi. Ngakho wayavaketshele enye imuli yebandleni eyayilima imbambayila. Wabuza ukubana ukulima imbambayila kwakulenzuzo na. Wabuza ukuthi yayithengwa na imbambayila lokuthi kwakudingakalani ukuthi umuntu aqale ukulima imbambayila.

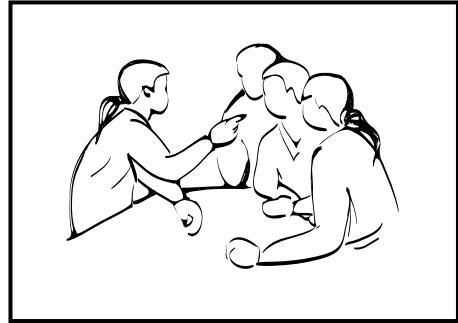

Esezwe ukuthi kwakungumsebenzi omuhle wasechasisela imuli le ukuthi sibizelwe ukuthanda omakhelwane lokunakekela abayanga. Wabuza ukuthi limuli yayizimisele ukufundisa imuli leya ukulima imbambayila na?

Yavuma limuli. UNkosikazi Lee wahlangisa imuli lezi ezimbili. Imuli yabayanga yathokoza ukuzwa ukuthi babengena olunye ulutho baphangisa badinga indawo lalokho okwakudingakal ukuthi baqalise umsebenzi. Ekupheleni komnyaka batshaya inala bahlawulela indawo ababelima kuyol lenhlanyelo basala benzuzo eyaneleyo yokunakekela imuli.

Indatshana yesithathu – UNkosikazi Lee lokubuyisana kwemuli

Emulini yesithathu uNkosikazi Lee ayefuna ukuyinceda yayahlukane labazali bayo. Abazali babekholwa ukuthi limuli yayingancedi ngalutho njalo ingasilutho. UNkosikazi Lee wahlangana lemuli ezama ukubuyisa amacele womabili. Wethembisa uNkosikazi Lee ukuthi wayeza hlala eyivakatshela limuli eyinceda ithuthukise impilo yayo uma abazali babezimisele ukuthatha limuli bayinceda kancane. Impumela yabayikuthi abazali bacabanga ukuthemba indodana yabo bayebileka imali yokuthi aqale ibhizimusi lokuthengisa izinsimbi ezilahlwa ngabanye. Kathesi sethenga into ezindala ezenzwe ngensimbi ethengisela isitolo esizisebenzisayo lezisimbi. Kathesi sekwazi ukunakekela imuli yakhe njalo sezizwa engumuntu ebantwini.

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

- UNkosikazi Lee uletha njani inguquko esigabeni sakhe?
- Suke waba lethuba lokuba njengoNkosikazi Lee esigabeni sakho na? Wenzani?
- Yiziphi ezinye indlela uNkosikazi Lee ayenza ngayo ezinye izinto ukuze abe ngumuntu oletha inguquko njengokwenziwa nguJesu kumama owayelomntwana ofileyo?
 - *Uyabona abantu. Wakhetha imuli waqala ukuzivakatshela.*
 - *Uyabazwela. Ulesifiso sokubanceda.*
 - *Uyabakhuthaza.*
 - *Uyazinikela njalo uzimisele ukusebenza nzima. Kabakhuthazi kuphela abantu kodwa uyadinga lendlela zokubanceda.*
 - *Loba indatshana zingakutshongo sileqiniso lokuthi wakhuleka.*
 - *Kwaba lempumela.*
 - *Watshiyela abantu ukuthi baqhubeke. Bona hatshi yena, babayibo abasebenza emkambeni labalimayo.*
 - *UNkulunkulu wadunyiswa. Akukhulunywanga endatshaneni kodwa abanye abantu baphenduka baba ngamaKristu.*
- Zifundo babi esizifunda kuNkosikazi Lee?
Iziqondiso zoqondisayo: *Iqembu linganikeza impendulo bala imicijo le elandelayo.*

Izifundo esingazifunda kuNkosikazi Lee:

- Kumele sibe lenhliziyo yokunceda abantu njalo sizimisele ukunikela isikhathi sokwenza lokho.
- Kumele sithathe isikhathi sakhe ubudlelwano labantu abasesigabeni sethu abadinga uncedo. Kumele sivakatshe ukuze sakhe ithemba labantu.
- Kumele silalele abantu. Abantu abanengi abasezimeni ezinzima bafuna ukuzwa angathi abantu bayabathanda njalo bayanaka. Uma bengezwa benakekelwe sebengalalela izixwayiso. Kumele sibone ukuthi akumelanga sibathonisise kodwa sibatshengise ukuthi sifuna ukunceda. Abantu bengezwa angani ufuna ukuba thonisisa ababelani lawe.
- Kumele silethe imigondo ukuze sincede abantu ukuthi babone indlela ezintsha abangenza ngayo izinto. Abantu bavame ukungazi ukuthi baguqule njani impilo zabo. Abayanga bavame ukubona angathi abangeke baguqule isimo sempilo yabo njalo abazami ukuphila impilo

ehlukeneyo. Badinga umuntu ozimisele ukusebenza labo njalo ozabanika imiqondo yokuthi baguquleni ukuze baguqule impilo zabo.

- Kumele sizimisele ukusebenza ukuze senze imiqondo yenzakale. UNkosikazi Lee wathenga inhlangano yakuqala waqala ukuyihlangela lalowa mama. Kazange wamtshele okokwenza kuphela, kodwa wadinga umuntu owayezinikela ekufundiseni imuli le ukulima imbambayila njalo wabanceda ukudinga indawo ababezayisebenzisa ekulimeni imbambayila. Endatshaneni yesithathu wahamba emulini wayoxoxisana layo. Kazange watshela abantu okokwenza; kodwa wasebenza labo wabanceda ukuthi beqalise.
- Zimisele ukuqala kancane. Ayisiyo yonke imiqondo ezaletsa inguquko enkulu njengale ekulezi ndatshana. Kwezinye izikhathi kumele usebenze nyathelo nganyathelo ekuncedeni abantu. Ungakhangeleli ukuthi abantu ukuthi babelenguquko enkulu masinyane. Banikeze amanyathelo akuqala alula abangawenza bezwe bephumelele. Abantu bengaphumelela entweni encane bayazinikeka ekuzameni okukhulu.
- Inguquko ithatha isikhathi. Indatshana lezi zathatha isikhathi ukuthi zenzakale.

Iqembu elincedisayo

Kwezinye izikhathi kunzima ukucabanga imiqondo yokuncedisa abantu. Enye indlela yokuthola imiqondo eminegi yikuqala iqembu lokuncedisa. Leli lingaba iqembu labantu abanhlalanga kanye ngeviki ngoba belesifiso sokunceda abantu. Bangakakhuleka ndawonye, bekhulekela abantu ababancedayo njalo babelane izindawo lapho abafuna imiqondo yabe yabo idale umehluko. Ndawonye iqembu lizenelisa ukuphuma lemiqondo eminegi kulengacatshangwa ngumuntu oyedwa. Lingakhohlwa ukucela ukuhlakanipha kuNkulunkulu

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

Cabanga ngomfanekiso wemuli osekuqaleni kwesifundo. Cabanga ngezinye indlela ezinganceda imuli le ukuthi isuke esimeni ekuyo iye esmineni uNkulunkulu afuna iye khona.

Isiphetho

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Funda Izihlabelelo 139:14-17

Kwezinye izikhathi kulula ukukholwa ukuthi ingemuva yethu yiyo etshingisa ukuthi ikusasa yethu iyobe injani. Uma sizelwe sigabayanga sizakufa singabayanga; uma imuli zethu zingezabalimi lathi sizakuba ngabalimi. Loba kunjalo, uNkulunkulu kukhona akhulele ngempilo yakho. Udalwe waba nguwe wedwa njalo uNkulunkulu ukunikile iziphondo lesimo afuna ube laso njalo ukufakil emulini lapho ayefuna ukuthi uzalwe khona. Ufuna ukuthi usebenzise lokho akunike khona ekuletheni inguquko. Omunye lomunye angaletha inguquko esimeni ahlalano laso, kungaba semulini, labanye abantu, kumbe esigabeni sakho. UNkulunkulu engakubiza ukuthi ulethe umahluko ebandleni lakho, eqintini sakini, kuhl elizweni lakini.

Ukuzikisa imcabango lokwenza

Cabangisisa njalo ukhuleke ukhangele imibuzo emibili elandelayo:

- Impilo yakho injani? Uyakholwa na ukuthi uNkulunkulu angaguqula ikusasa yakho? Khuleka ukuthi uNkulunkulu akutshengise ukuthi uyiguqule njani impilo yakho.
- Thatha isikhathi ucabange ngomuntu ongaqala ukuncedisa. Uyaafuna na ukuba yingxenywe yeqembu elincedisayo?

Iziqondiso zonqondiso: Iqembu linagthola isikhathi sokukhuleka cela labo abafua ukuba iqembu elincedisayo ukuthi bahlangane lawe ngekhefu elilandelayo. Bancede ubangenise emaqenjini angaba labantu abane kusiya kusitshiya galo mbili, bakhuthaze ukuthi bavumelane ukuthi bazahlangana nini. Chasisa ukuthi

emhlanganweni wabo wakuqala bonke kumele bakhethe umuntu abafuna ukumncedisa. Qalani ngokubavakatshela labo bantu. Likhulekelane licela ukuthi uNkulunkulu alancedise lisavakatsha. Emhlanganweni wesibili abelanani ukuthi lavakatsha njani, lixoxe ngendawo elingabe lidinga uncedo lwemiqondo yokuthi lingayincda njani. Liyiqembu celani ukuhlakanipha kuNkulunkulu lisebenzise ulwazi uNkulunkulu alinike lona ekucabangeni indlela zokuncedisa. Khumbula, ungazami yonke into ngasikhathi sinye. Khetha nje indawana encane eyokuqala ngayo.

Isifundo sesine: UNkulunkulu usinikeze okunengi kakhulu

Imiqondo emiqoka

1. Nanzelela konke uNkulunkulu asinike khona.
2. Impahla zokusebenzisa ezemvelo lezikamoya ezaphakathi zingcono kulempahla zokusebenzisa ezaphandle.

Impahla yokusebenzisa

1. Umbhalo wenkulumompendulwano
2. Insiza ezibonwa ngamehlo– amaqembu amakhadi angaba mabili kusiya kwamahlanu aqunyiweyo awezinto zokusebenzisa(iqembu elilodwa lilamakhadi angamatshumi amabili lane)

Isingeniso

UMSEBENZI WOKWENZA OWEQEMBU ELIKHULU – Ungikhuluma ngedwa

Iziqondiso zoqondisayo: Phambi kwezifundi cela umuntu oyedwa azilungiselele ukufunda ungikhuluma ngedwa olandelayo.

Ikhulwa lithatha isikathi lifunda ilizwi, lifunda kuMathewu 25: 14-30. Beselisithi,

“ Ngifisa ukuthi ngabe ngaba yinceku eyaphiwa amathalenta amahlanu ukuze ngenzele uNkulunkulu imsebenzi emangalisayo!Kodwa ngizwela inceku eyanikwa ithalenta elilodwa...ngibona angathi iNkosi yaba lukhuni kuyo! Khepha akusindaba zami ngoba ngibona angathi mina angila thalenta noma isipho esimangalisayo sokusebenzela uNkulunkulu! Ngaphandle kwalokho ngingumyanga!!! Iqiniso yikuthi angeke ngincede umuntu ngoba ngilezidingo ezinengi. Oh Nkulunkulu, ngiyacela ungisize unginike amanye amathalenta amalutshwana awokusebenzisa...”

- Uboneni kulo umdlalo?
- Ikhulwa elingumyanga litheni?
- Indlela azibona ngayo iqondile na?
- Kungani ecabanga ngalezi ndlela?

Ukufuna iBhayibhili

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

Funda uMathewu 25:14-30.

Amavesi 16-18

- Inceku zenzani ngamathalenta azo?
- Ungazifanisa lenceku ezasebenzisa amathalenta kumeb ufana lale eyafihla ithalenta layo?

Amavesi 19-23

- Inkosi yenzani ekuphendukeni kwayo?
- Yathini kulabo ababeyengezelile amathalenta abo?

Amavesi 24-28

- Yayini inkinga yenceku eyafihla ithalenta layo?
- Inkosi yathini kuyo?
- Ubona angathi kungani amakhulwa amanengi engasebenzisi amathalenta awo?
- Singenzani?

BIKA

Ukutshiya ukubalabalisa

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU – INKULUMOMPENDULWANO

Iziqondiso zoqondiso: Cela abazinikeleyo abahlanu. Nikeza ozinikeleyo oyedwa afunde ukubalabalisa okuvamileyo.

Umuntu omdala = “Oh, Ngifisa ukuthi ngabe ngiselijaha. Ngabe ngilamandla okusebenzela uNkulunkulu ngamathalenta ami. Kathesi sengiluphele njalo sengidiniwe.”

Umuntu omncane = “Oh, Ngifis ukuthi ngabe ngimdala. Ngabe abantu abanengi bayangilalela, bengizahola abantu ekusebenzleni uNkulunkulu ngamathalenta ami. Kunzima kathe si ngoba ngimncane kakhulu.”

Umuntu olamabhizimusi = “Oh, Ngifisa ukuthi ngabe ngilesikhathi esinengi. Ngiphathekile ngomsebenzi okokuthi angilaso isikhathi sokunceda abanye.”

Umuntu ongefundanga = “Oh, Ngifisa ukuthi ngabe ngifundile. Angikwazi lutho ngeTheology. Umfundisi nguye onganceda abanye ngoba nguye owahamba wayekufundela lokhu esikolweni seBhayibhili.”

Umuntu ongumyanga = “Oh, Ngifisa ukuthi ngabe ngilemali enengi. Ngabe ngiyayisebenzela iNkosi. Kathesi ngingumyanga ngingancedisa bani ngaphandle kokuzincedisa.”

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

- Yikuphi ukubalabalisa okuqanjweyo owake wakusebenzisa?
- Yikuphi ukubalabalisa okuqanjweyo otshona ukuzwa kwabanye ebandleni?
- Inceku eyafihla ithalenta layo yabalisa isithini?
- UKubalisa lokhu inkosi yakwamukela na?
- Ubona angathi ukubalabalisa kwethu kuyamukeleka na kuNkulunkulu?
- Singenzani ukuthi singqobe lokhu kubalabalisa?

Kumele siqale ukubona konke uNkulunkulu asinike khona

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Sivame ukulalela amanga kaSathane sikhohlwe ukuthi asila lutho. Siyazilinganisa labanye sibone esingelakho kuphela. Namhla sizakhangela njalo konke uNkulunkulu asinike khona.

UKuze sicabange kuhle sizakhangela amalunga amathathu – okwemvelo okungaphakathi; okwemvelo okungaphandle; lokukamoya.

1. **Okwemvelo okungaphakathi** lokhu kutsho izipho lokwenelisa uNkulunkulu asinike khona. Isibonelo, ukwenelisa ukukhetha ukuthi wenzeni, ukwenelisa ukukhuluma, ukubasa umlilo njalonzalo...
2. **Okwemvelo okungaphandle** lokhu kutsho yonke impahla yokusebenzisa esesigabeni sakho. Isibonelo, umhlabathi, izikolo, amanzi, ilanga njalonzalo.
3. **Okukamoya** lokhu kutsho konke esilakho genxa yobudlelwano bethu loNkulunkulu. Isibonelo, izimanga, umkhuleko, amandla kaNkulunkulu, njalonzalo.

Iziqondiso zoqondiso: Bona ukuthi izifundi ziyazwisisa umahluko okhona phakathi kwamalunga la amathathu ungakaqubekeli phambili.

UMSEBENZI WOKWENZA OWEQEMBU ELINCANE

Iziqondiso zoqondiso: Yehlukanisa izifundi uzifake emaqenjini ubanikeze amakhadi ayinsiza ebonwa ngamehlo.

Iqembu linye ngalinye kumele:

Lilungise amakhadi la abe semaqenjini amabili:

1. Impahla yokusebenzisa olayo esigabeni
2. Impahla yokusebenzisa ongelayo esigabeni
- Cabanga ezinye izinto ezinhlanu olazo esigabeni. Zilobe ekhadini. (Bakhumbuze ukucabanga amalunga mathathu esisanda kuxoxa ngawo.) Likhona na iqembu elilempahla yokusebenzisa engekho esigabeni?

Khona kulula ukucabanga ukuthi asilalutho, kodwa iqiniso yikuthi uNkulunkulu wasibusisa. Wasinika okunengi kakhulu. Kulokucabanga ngesiingelakho, kumele sisebenzise lokho uNkulunkulu asinika khona.

Funda njalo uMathewu 25:20-23

- Kuyini okwenzakalayo uma singasebenzisa lokho uNkulunkulu asinikeza khona?
- Siyakusebenzisa konke uNkulunkulu asinika khona na?
- Singenza njani ukuthi sibe ngcono ekusebenziseni konke uNkulunkulu asinikeze khona?

Abalimi

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Ukufunda kutshengisa ukuthi imaphla yokusebenzisa esilayo phakathi kwethu iqakathekile ukwedlula le engaphandle. NjengamaKristu kumele sinanzelele ukuthi imaphla yokusebenzisa ekamoya iqakathekile kakhulu ngoba ingandisa imaphla yokusebenzisa eyemvelo.

Funda indatshana elandelayo:

Endaweni okuthiwa yiConstanza, isihlenge esikuCaribbean, umhlabathi lo uvundile. Kulamanzi amanengi njalo umumo womkhathi ulungile akulimni.

Ngemva kwempi yomhlaba yesibili, amaJapani ayebalekela ubunzima kweleJapani ahlala kule indawo. Bathi befika babengela lutho, ngaphandle kwezigqoko ababezigqokile. Babephila phakathi kwabantu abakuleyo ndawobelima ndawonye. Amaqembu wonke ayengawabayanga njalo bephila nzima. Ngemva kweminyaka engamatshumi amabili, abalimi abangamaJapani basebenothile. Basebelezindlu ezinhle ezinkulu. Kodwa abalimi bakuleyo ndawo babelokhe bengabayanga besathwala nzima ukuthola ukudla okwaneleyo.

- Kwenzakalani?

Amaqembu amabili ayelempahla yokusebenzisa efanayo – imaphla yokusebenzisa eyengaphandle. Umehluko wawusemqondweni yabo – imaphla yokusebenzisa eyangaphakathi. AmaJapani ayekholwa ukuthi umuntu umele asebenze nzima noma kunzima njalo akumelanga wekele endleleni. Abalimi bakule ndawo babekholwa ukuthi impilo zabo azisosze zafa zaguquka. Babekholwa ukuthi njengoba okhokho babo babengabayanga labo babebzakuba ngabayanga. Izinto zazithi zingaba nzima bengenzi lutho ngoba bekholwa ukuthi kwakumele kube njalo.

- Indlela abantu abacabanga ngayo iqakatheke kanganani? “Ukucabanga” kukulunga liphi?
- Sifundani kule indatshana?
- Kuyini okumele sikwenze ngendlela ehlukeneyo okuvela kule indatshana?

Iziqondiso zoqondiso: Ncedisa izifundi ziswisise ukuthi kwakungumhlabathi ofanayo. Umahluko kwakuyi nkolo zabo lemiqondo yabo. AmaJapani ayengela mpahla yokusebenzisa yaphandle engcono kodwa babelefana leyabantu ababehlala kule indawo. Okwenza amaJapani abangcono yikuthi babelempahla yokusebenza eyangaphakathi engcono. Lathi singaba lempahla yokusebenzisa yemvele eyangaphakati eqondileyo uma ukucabanga kwethu lenkolo zethu zingaholwa yilizwi likaNkulunkulu.

Isifundo sesihlanu: uSathane ngumqambi wamanga

Imiqondo emqoka

1. USathane ulamanga loba entweni esizikholwayo mayilana ngomsebenzi, ithemba, ubuntu, izidalwa njalonjalo – amanga ache enza sihlale singabayanga.
2. Njenga maKristu kumele sibe kwazi iqiniso ngoa yilo elizasikhulula.
3. UNkulunkulu usibizele ukuthi sifundise izizwe, lokhu kugaqela ukuletha iqiniso enxei zonke zempilo.

Impahla yokusebenzisa

1. Insiza ezibonwa ngamehlo— Amakhadi awamanga –ayisitshiya galombili.

Isingeniso

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Funda uJohane 8:44.

- Ivesi le imchaza njani uSathane? How does this verse describe the devil?
- Yiziphi izibonelo zamanga uSathane angawaqamba?
- Amanga kaSathane alokokwenza lathi na?

USathane ngubaba wamanga. Kusukela ekuqaleni waqamba amanga njalo ulokhe eqamba amanga lanamhla. Ufuna ukuthi sibe ngabayanga njalo silambe. Uyakwazi ukuthi singalandela imilayo kaNkulunkulu sizabusiwa nguNkulunkulu. Kafuni ukuthi lokhu kwenzekile yikho esiqamabela amanga.

Usathane uqamba waphi amanga?

UMSEBENZI WOKWENZA OWEQEMBU ELIKHULU

USathane usiqambela amanga ngendlela ezinengi ezehlukeneyo. Namhlanje sizahlolisisa amanye amanga awaqamabayo enza ukuthi sihlale singabayanga.

Iziqondiso zoqondiso: Funda amakhadi amanga linye ngalinye (insiza ezibonwa ngamehlo). Bona ukuthi izifundi ziyazwisisa amanga la. Lingakaxoxi ngeqiniso kathesi.

Amanga aqanjwa ngusathane

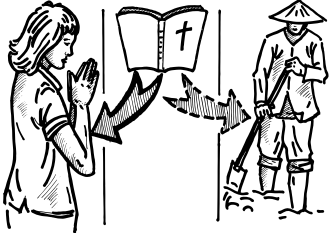
Umsebenzi yikuthukwa njalo ngumthwalo onzima. Kulungile ukungasebenzi ngamandla.

Iqiniso likaNkulunkulu

Sadalelwa ukusebenza. U-Adamu wasebenza engakawi. KUyingxenye yobuntu bethu njalo kuyindlela yokudumisa uNkulunkulu.

<p>Sazalwa singabayanga sizakufa singabayanga.</p> 	<p>UNkulunkulu uzakusibusisa umasingalalela.</p>
<p>Singabayanga okokuthi akudingi ukuthi sinikele. Abanye kumele banike thina.</p> 	<p>Noma omyanga kulabaynga bonke akakhitshwa ekunikeleni. KuMalaki uNkulunkulu usitshela ukuthi abantu ababusiwanga ngoba abafaki uNkulunkulu kuqala. Uthi kabamhlole babone ukuthi kuyenzakalani uma bengaqala ukunikela ngendlela abalaya ngayo. Kumele sinikele sinanzelela ukuthi uNkulunkulu usinikezile konke njalo uzimisele ukusika konke esikudingayo.</p>
<p>UNkulunkulu ulendaba lezinto zikamoya kuphela.</p> 	<p>UNkulunkulu ulendaba ngenxa zonke zempilo zethu. Zonke izinto zaqamuka ngesikhathi sokuwa, yena ufuna ukubuyisa impilo zethu zonke kuye.</p>
<p>UNkulunkulu ufuna sifakazele omakhelwane bethu kuphela – lokhu akudingi ukuthi sizihluphe ngezidingo zabo zenyama.</p> 	<p>UNkulunkulu wasitshela ukuthi kumele sithande omakhelwane bethu. Uma echaza izimvu lembuzi uyasikhumbuza ukuthi uthando yikunika ukudla, amanzi lendawo yokuhlala. Uma ebuzw ukuthi ngobani makhelwane uJesu waxoxaudab loSamariya owahlangana lomuntu angamaziyo owayelimele emgwaqweni wamsiza ukuthi athole ukusiliswa.</p>
<p>Asingeke siguqule impilo zethu zinganikezwanga imali ngomunye umuntu.</p> 	<p>UNkulunkulu wavele wasibusisa. Kumele sivule amehlo njalo sibone lokho uNkulunkulu asinika khona siqale ukukusebenzisa. Singaqala ukusebenzisa lokho uNkulunkulu asinika khona sibuse abanye, laye uzasibusisa. Ekuqaleni sikhulume ngoNkosikazi Lee owanceda abantu ngokubanikeza imiqondo nje.</p>

<p>Abanye abantu abantu bangcono kulabanye abantu. Thina asiqakathengana.</p> 	<p>Sonke sadalwa ngomfanekiso kaNkulunkulu, njalo uNkulunkulu uyasithanda kakhulu waze wathumela indodana yakhe ukuthi izosifela. Embusweni wakhe akula muntu ophezulu loba ophansi. Wasidala sonke ngendlela afuna sibe ngayo njalo ulenjongo ngempilo yomuntu munye ngamunye.</p>
<p>ILizwi likaNkulunkulu lithinta impilo yethu kamoya kuphela.</p> 	<p>UJesu wafa ukuthi abuyise sonke inxa zempilo zethu, hatshi ezika moya kuphela.</p>

- Cabanga ngamanga uSathane avame ukusiqambela wona? Ungacabanga ngezehlakalo ezimbili kumbe ezedlula lezi, lapho uSathane avame ukusiqambela amanga? (*Loba emakhadini amabili angalotshwanga lutho.*)

Iziqondiso zoqondiso: Beka amakhadi phansi (kumbe uwafake emdulini) cela izifundi ukuthi zifake amahlamvu (indumba/izigojwana kumbe zilobe ngosiba) phezu kwamanga abawakholwayo.

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

Lizanikezwa amanga avamileyo (amabili) ukuthi licabange ukuthi lithini iqiniso likaNkulunkulu ngalawo manga.

BIKA

Amanga la alempumela bani?

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Amanga kaSathane angaba lempumela enkulu empilweni zethu.

Funda indatshana elandelayo:

Indawo enkulu kwele-Israyeli yinkangala. Kodwa kulento emangalisayo ngale inkangala. Ezinye indawo azila zilimo – lezo ndawo zomile kakhulu njalo azila lutho. Ezinye indawo kunkangala zilamagusu. Lezo ndawo zilezithelo lamaluba amanengi athengiswa endaweni ezinengi emhlabeni wonke. Kungani kulegusu duze lenkangala? Abantu abahlala enkangala ngama-Arabhu, bakholwa ukuthi u-Ala wawuthuka lumhlabathi. Abenzi lutho ngoba bakholwa ukuthi umhlabathi lowu awuncedi lutho njalo awusoze wanceda ngalutho. Abanye abantu abaphila kulowo mhlabathi ngamaIsrayeli. Bakholwa ukuthi le yindawo abayithenjisiwayo, uNkulunkulu abanikeza yona. Bakholwa ukuthi yindawo egeleza uchago lolu ju njengokuthenjisiweyo ebhayibhili. Bakholwa ukuthi iBhayibhili lasitshela ukuthi sikhangele umhlaba, siwubuse njalo siwusebenze. Ngakho basebenzisa ukuhlakanipha kwabo ekucabangeni imiqondo yokulungusa uhlupho lwamanzi. Bathola amacebo bahlanyela igusu. UNkulunkulu wabusisa imizamo yabo kathi sebethola okunengi kulalokho abakudingayo.

- Uyini uamhluko phakathi kwama-Arabhu lamaJuda?

- UYini umahluko phakathi kwalokho okwaletwa ngumhlaba endaweni lapho ama-Arabhu ahlala khona lalapho okuhlala khona amaJuda?

Iziqondiso zoqondiso: Ncedisa izifundi ukuthi zibone ukuthi ama-Arabhu akholwa amanga kaSathane ngakho impumela yalokho yaba yikuthi indawo yabo ayisizi ngalutho. AmaJuda akholwa iqiniso likaNkulunkulu ngakho balokunengi, okunye bayathengisa.

Khangela amakhadi amanga njalo. Emangeni wonke khangela umehluko okhona phakathi komuntu okholwa amanga lalowo okholwa iqiniso likaNkulunkulu. Isibonelo, okokuwala – umsebenzi yikuthukwa. Umuntu engakholwa ukuthi umsebenzi yikuthukwa akasoze asebenze nzima. Engathola okokudla okwaneleyo okwalolo suku uyekele ukusebenza. Akasoze ajabulele ukusebenza njalo uzabe edinga indlela zokungasebenzi. Kodwa uma umuntu engakholwa ukuthi umsebenzi uyinxenye yobuntu bethu njalo uyindlela yokunikeza udumo kuNkulunkulu, uzasebenza nzima. Ngenxa yokusebenza nzima kwakhe uzenelisa ukuthola okunengi. Sengabekezela loba kunzima, njalo akasoze akhalale masinya.

INGXOXO YEQEMBU ELINCANE

Funda amanga la uxoxe ngempumela amanga la alayo.

BIKA

Cabanga inguquko ongayibona esigabeni sakho uma wonke umuntu angakholwa iqiniso hatshi amanga.

- Isigaba sakho siyabangcono kumbe kuzaqela?
- Isigaba sakho sizafana lalokhu uNkulunkulu afuna sibe yikho kumbe hatshi?

Njengezifundi asithathe isikhathi sikhulekela ukuthi uNkulunkulu aqamule amandla amanga endaweni yethu njalo ancede imicabango yethu ukuthi igcwale iqiniso.

Singatshiyana njani lamanga?

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Funda uJohane 8:31-32 *Ngakho uJesu wathi kumaJuda akholwe kuye: Uba lina lihlala elizwini lami, lingabafundi bami oqotho; lizalazi iqiniso leqiniso lizalikhulula.*

- Silazi njani iqiniso?
- Iqiniso lizenzani? (lizasikhulula ngaphi?)

Uma sifuna ukukhululwa emangeni kaSathane siding iqiniso elivela kuNkulunkulu. UNkulunkulu wethembisa ukuthuma amaKristu “ uMoya weqiniso, uzalikhokhela eqinisweni lonke” (UJohane 16:13). Khuleka ukuthi uNkulunkulu akutshengise iqiniso njalo citha isikhathi sakho ufunda iBhayibhili ukuze uzwisise iqiniso likaNkulunkulu. Cela uNkulunkulu akusize uzwisise iBhayibhili njalo uzwisise iqiniso lakhe.

Isifundo sesithupha: Ukuhlolisisa izidingo

Imiqondo emqoka

1. Ukuletha ulwazi ngezigaba
2. Ukunceda iqembu ukuthi licabange ngendlela izigaba ezingaguquka ngazo.
3. Ukuncedisa ukuqala ukuhlela indlela zokuletha inguquko ezigabeni zabo.

Impahla yokusebenzisa

1. Iphepha elikhulu elingalotshwanga lutho
2. Amakhadi angalotshwanga lutho

Isingeniso

INGXOXO YEQEMBU ELIKHULU

Inyathelo elilandelayo ekuletheni inguquko esigabeni sakho yikukhangelisisa isigaba sakho lokuzwisisa ukuthi yiziphi inhlopho esihlangano lazo lokhu sithemba ukuthi kuzaba njani kusasa.

Iziqondiso zoqondiso: Khetha ibhili ledola – kumbe imali encane kwelakini – into umuntu wonke azayizwisisa. Guqula imibuzo elandelayo ukuze ufake imali eyaziwa ngumuntu wonke omfundisayo. Cela iqembu ukuthi liphendule imibuzo elandelayo.

Sesizadlala umdlalwana kathesi: (batshele ibhili olalo)

1. Inani leli (1000) livele kangaki emalini le?
2. Amabala athi *thousand* avele kangaki emalini le?
3. Inani lalemali (*serial number*) lingaphi?
4. Inani lalemali (*serial number*) lingumbala uphi?
5. Kulenyamazana bani ngemva kwemali le?
6. Inyamazana le yenzani?
7. Kuvela abantu abangaki ngemva kwalimali?
8. Kuvela aphi amabala phezulu, ngemva kwalimali?
9. I-Emblemu esesandleni senxele emalini le ingumbala uphi?

Kwezinye izikhathi ziyajwayela ulutho size singasaluboni. Injongo yemidlalo elandelayo ngeyokusinceda ukuthi sibone isigabafuthi sicabange ukuthi singanceda njani.

Izimuli

UMSEBENZI WOKWENZA OWEQEMBU ELIKHULU

Dweba amabhokisi amathathu ephepheni elikhulu. Amabhokisi lawa anike amabizo la, abayanga kakhulu, abayanga, abanothileyo. Kubhokisi linye naglinye chaza ukuthi imuli engabizwa njalo iyabe ingenjani. Cela ukuthi bekhangele izinto ezinjengalezi

• Indlu lapho abahlala khona	• Izigqoko
• Ukudla	• Imfundo
• Izifuyo	• Umsebenzi
• Umhlabathi	

Bengaqeda, cela izifundi ukuthi zicabangele inani labantu ezigabeni zazo abangangena kubhokisi linye ngalinye.

Isibonelo:

Abanothileyo	Abayanga	Abayanga kakhulu
Indlu emileyo, irayisi egciniweyo, izigqoko ezihlanzekileyo. Balomabona kude, umdududu, iDVD, inkomo, amasofa. Balokudla okwanela ukudla kathathu kulenyama. Abantwana uma besiya bala bahmaba besuthi.	Balendlu, ayilalutho phakathi. Balokudla okwanela ukudla kanye ngelanga. Balezigqoko ezilutshwane. Badla amahlamvu embambayila njengemibhida.	Indlu isizakuwa. Badla kanye ngelanga – irayisi elesawudo. Abalalutho lokudlisa ngalo.

Isigaba

UMSEBENZI WOKWENZA WEQEMBU ELIKHULU KUMBE ELINCANE

Iziqondiso zoqondiso: Bonke abaphathisayo kulo umsebenzi abasebenze ndawonye ekudwebeni imephu yesigaba sabo.

Uma ufundisa abantu abavela ezigabeni ezehlukeneyo, ehlukanisa izifundi ufaka abavela esigabeni sinye kuqembu elilodwa. Uma laba bantu bedlula isithupa benze babe ngamaqembu amabili wonke la maqembu enze imephu.

Uma bengaqeda ukudweba imephu, abaphathisayo ngabatshengise indawo ezilandelayo:

- Lapho okunathwa khona amanzi
- Izikolo, izibhedlela, imkambo, lapho okukhangelwa ezempila kahle, njalonjalo etc.
- Indawo zokholo eziqakathekileyo
- Lapho abantu abathola lokho abaphekisa ngakho(inkuni)
- Imigwaqo eqakathekileyo.
- Indawo zokuzilibazisa

Bengaqeda ukudweba amamephu abatshengisane

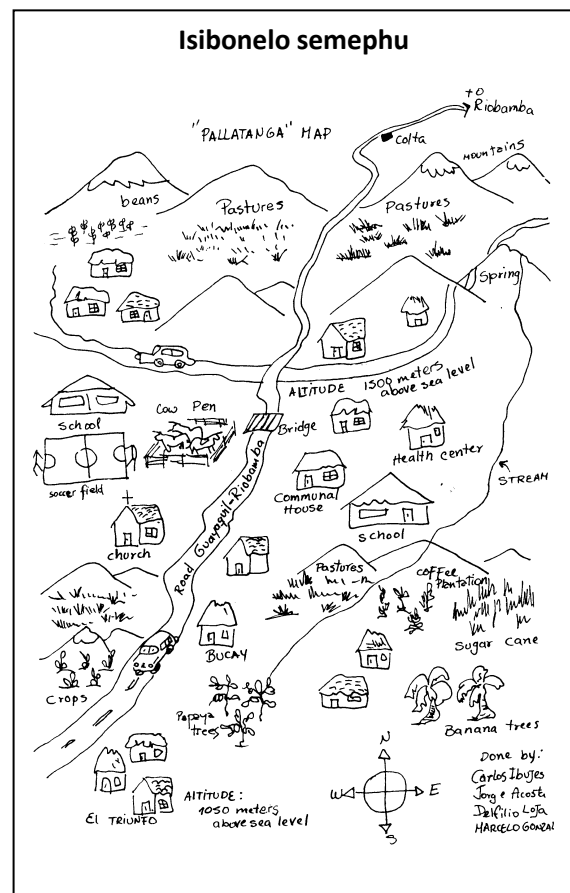
bekhangele ukuthi kuyini okufanayo lalokho okwehlukeneyo. Uma bevela esigabeni esinye sebengabelana imiqondo kulokho abayabe bekukhohliwe kumbe bekweqile.

Uma sebeqedile basuthiseka ngamamephu abo, bacele ukuthi badweba imephu yesibili betshengise ukuthi bafuna isigaba sabo sibe sikhangeleka njani ngemva kweminyaka elitshumi kusukela namhla. Bacele ukuthi bachasise lokho abayabe bekufakile kumamephu abo besithso ukuthi kungani bekufakile lokuthi kungani bekuguqulile. Imephu yesibili ihlukene ngaphi lemephu yakuqala? Loba inguquko ezimqoka ekhasini lombiko wemfundiso le.

Ukubeka imsebenzi yokwenza ngokuqatheka kwayo

UMSEBENZI WOKWENZA OWEQEMBU ELIKHULU KUMBE ELINCANE

- Cabanga ngenguquko ofisa ukuzibona emulini. Loba inye ngayinye ekhadini.

2. Yengezelela inguquko ezisemamephini uzilobe emakhadini. Beka amakhadi ndawonye. Cela izifundi ukuthi ziwakhangele zibone uma ikhona inguquko abalethemba yokuyibona abangakayilobi.
3. Hlela amakhadi uwafake emalungeni amathathu: Okuqakatheke kakhulu, okuqakathekileyo, okungaqakathenga kangako.
 - Amakhadi aqakatheke kakhulu afake impawu ezintathu.
 - Amakhadi aqakathekileyo afake impawu ezimbili.
 - Amakhadi angaqakathekanga kangako afake uphawu olulodwa.
4. Ahlanganise njalo amakhadi ucele izifundi ukuthi ukuthi ziwahlele ngobunzima kumbe ubulula bokulungisa uhlupho olukulelokhadi. Alula, angcono, lanzima.
 - Emakhadini alotshwe okulula ukulungisa faka impawu ezintathu.
 - Emakhadini alotshwe okungcono faka impawu ezimbili.
 - Emakhadini alotshwe okunzima ukulungisa faka uphawu olulodwa.
5. Dinga wonke amakhadi alempawu eziyisithupha (kumbe ezinhlanu uma kungela aleziyisithupha) La yiwo amakhadi aqakathekileyo njalo alotshwe okwenzeka lula.
6. Kula amakhadi khetha okukodwa kumbe okubili ofuna ukuqalangakho.

Usavala thatha isikhathi ukhuleke, ucele uNkulunkulu ukutshi aqhubeke ekukhokhela emsebenzini wakho. Uma isikhathi sivuma kuthaza iqembu ukuthi lihlele isenzo sothando esilandelayo abazasenza.